‘रातभरि हुरी चल्यो’ कथाको सङ्कथन विश्लेषण

१९४

शोधार्थी
राधिका अधिकारी
क्याम्पस क्रमाङ्क र शैक्षिक वर्षः ४०४ (२०७२/२०७३)
त्रि.वि. दर्ता क्रमाङ्क : ९-२-२१८-२७५-२००४
दोस्रो वर्षको परीक्षा क्रमाङ्क र वर्ष : २१८००३१(२०७४)

त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत नेपाली भाषाशिक्षा विभाग,
जनता बहुमुखी क्याम्पस, इटहरी स्नातकोत्तर तह दोस्रो
वर्षको नेपा.शि. ५९८ प्रयोजनका लागि प्रस्तुत

शोधपत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
शिक्षाशास्त्र सङ्काय
नेपाली शिक्षा विभाग
जनता बहुमुखी क्याम्पस
इटहरी, सुनसरी

२०७७/२०२१

प्रतिवद्धता-पत्र

म शोधार्थी **राधिका अधिकारी** यो प्रतिवद्धता गर्दछु कि प्रस्तुत **'रातभरि हुरी चल्यो'कथाको सङ्कथन विश्लेषण** शीर्षकको शोधपत्र मेरो मौलिक अनुसन्धान हो ।यो शोधपत्र कहीँ कतैबाट हुबहु नक्कल गरिएको छैन । आवश्यताअनुसार सन्दर्भ र स्रोत खुलाई सामग्रीहरू प्रयोग गरिएको छ। यदि कहीँ कतैबाट हुबहु नक्कल गरेको प्रमाणित भए त्यसबाट आउने सबै खाले परिणामहरूको सामना गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।

मिति : २०७७।११।०२

शोधार्थी

राधिका अधिकारी

जनता बहुमुखी क्याम्पस
इटहरी, सुनसरी
स्थापित : २०४५
(त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त)
व्यवस्थापन, मानविकी तथा शिक्षाशास्त्र सङ्काय
०२५ - ५८१३००
५८००६४
प.सं.
च.नं.
मितिः

शोधनिर्देशकको सिफारिस-पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्काय, जनता बहुमुखी क्याम्पस,इटहरी,सुनसरी नेपाली शिक्षा विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो बर्षकी विद्यार्थी **राधिका अधिकारी**ले नेपाशि ५९८ पाठ्यांशको प्रयोजनार्थ प्रस्तुत **'रातभरि हुरी चल्यो' कथाको सङ्कथन विश्लेषण** शीर्षकको शोधपत्र मेरा निर्देशनमा तयार पार्नुभएको हो । प्रस्तुत शोधपत्र सम्बन्धित तहका निमित्त उपयुक्त भएकाले आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि सिफारिस गर्दछु ।

....

वि.सं. : २०७७।११।०२

नवीनकुमार शर्मा
शोधनिर्देशक
नेपाली शिक्षा विभाग
जनता बहुमुखी क्याम्पस
इटहरी, सुनसरी

जनता बहुमुखी क्याम्पस
इटहरी, सुनसरी
स्थापित : २०४५
(त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त)
व्यवस्थापन, मानविकी तथा शिक्षाशास्त्र सङ्काय
०२५ - ५८१३००
५८००६४
प.सं.
च.नं.
मिति:

स्वीकृति पत्र

यस क्याम्पसको नेपाली भाषा शिक्षा विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षकी विद्यार्थी **राधिका अधिकारी**ले नेपा. शि. ५९८ पाठ्यांशको प्रयोजनार्थ प्रस्तुत गर्नुभएको **'रातभरि हुरी चल्यो' कथाको सङ्कथन विश्लेषण** शीर्षकको शोधपत्र नेपाली भाषा शिक्षा विषयमा स्नातकोत्तर उपाधिका लागि उपयुक्त ठहरिएकाले स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

शोधपत्र मूल्याङ्कन समिति

नाम/थर	**हस्ताक्षर**
१ मदनराज बराल (विभागीय प्रमुख)	---------
२. (बाह्य-परीक्षक)	---------
३. नवीनकुमार शर्मा (शोधनिर्देशक)	---------

मिति

वि.सं. : २०७७। ।

इ.सं. : २०२१। ।

कृतज्ञता ज्ञापन

रातभरि हुरी चल्यो कथाको सङ्कथन विश्लेषण शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र त्रि.वि. शिक्षाशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत नेपाली भाषा शिक्षा विषयको स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको नेपाशि ५९८ पाठ्यांशको आवश्यकता परिपूर्तिका निम्ति तयार पारिएको हो ।

सर्वप्रथमतः यस शोधपत्रको शीर्षक चयनदेखि लिएर सामग्री सङ्कलन,तिनको वर्गीकरण र विश्लेषणका कममा आफ्नो कार्यव्यस्ततालाई थाती राख्दै हरतरहले सहयोग गरी निर्देशन गर्नुहुने आदरणीय शोधनिर्देशक गुरु नवीनकुमार शर्माप्र्रीति हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दछु । यस शोधपत्रको तयारीका क्रममा आवश्यक सल्लाह, सुझाव र हौसला प्रदान गर्नुहुने आदरणीय गुरु प्रा.डा. टङ्कप्रसाद न्यौपाने तथा आदरणीय गुरु मदनराज बरालप्रति कृतज्ञता ज्ञापन गर्न चाहन्छु । अध्ययन कार्यमा सहयोग गर्नु हुने जनता बहुमुखी क्याम्पस इटहरी लगायत आजसम्म मलाई शिक्षा दिने सम्पूर्ण गुरु र गुरुआमाहरूप्रति नमन गर्दछु । मेरो बाल्यकालदेखि अध्ययनमा लाग्न प्रेरणा दिने पिता स्व. मोदनाथ अधिकारीलाई स्मरण गर्दै मलाई जन्म दिने प्रेरणाकी स्रोत पुजनीय आमा मीना अधिकारीप्रति सभक्ति नमन अर्पण गर्दछु । यस कार्यमा हरतरहले प्रेरणापूर्वक सहयोग गर्नु हुने आदरणीय दाजु कविराज अधिकारी तथा मेरा श्रीमान् राजु चौंलागाईंप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । त्यस कार्यका लागि उचित वातावरण तयार पारी सहयोग गर्ने मेरा सम्पूर्ण परिवारजनप्रति सधन्यवाद दिन चाहन्छु । प्रस्तुत शोधकार्यलाई पूर्णता प्रदान गर्न सहयोग गर्नुहुने सौजन्य डेस्कटप बिर्तामोडकी मैया बरालप्रति कृतज्ञ छु ।

अन्त्यमा **रातभरि हुरी चल्यो कथाको सङ्कथन विश्लेषण** शीर्षकको यो शोधपत्र आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि त्रि.वि.अन्तर्गत जनता बहुमुखी क्याम्पस इटहरीको शिक्षाशास्त्र सङ्काय, नेपाली भाषाशिक्षा विभागसमक्ष पेश गरेकी छु ।

शोधार्थी

राधिका अधिकारी

शोधसार

शोधशीर्षक : **'रातभरि हुरी चल्यो' कथाको सङ्कथन विश्लेषण**

शोधार्थी : राधिका अधिकारी

शोध निर्देशक : नवीनकुमार शर्मा

क्याम्पस : जनता बहुमुखी क्याम्पस, इटहरी, सुनसरी

शैक्षिक वर्ष : २०७ /७

अध्याय : पाँच

शोध प्रयोजन

प्रस्तुत शोधपत्र नेपाली भाषा शिक्षा विभाग, स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको पाठ्यांश ने.पा.शि. ५९८ को प्रयोजनार्थ प्रस्तुत गरिएको हो ।

शोध उद्देश्य

प्रस्तुत शोधका निम्नलिखित उद्देश्यहरू रहेका छन् :

क) ''रातभरि हुरी चल्यो' कथामा प्रयुक्त सम्बद्धकहरूको पहिचान र विश्लेषण गर्नु ।

ख) प्रस्तुत कथामा प्रयुक्त सम्बद्धकहरूको उपयुक्तता केलाउनु ।

ग) सम्बद्धकका दृष्टिले प्रस्तुत कथाको उपयुक्तता केलाउनु ।

शोध प्रक्रिया

प्रस्तुत शोधकार्य सम्पन्न गर्नका लागि पुस्तकालयीय विधिको उपयोग गरिएको छ । तथ्याङ्क सङ्कलन, तथ्याङ्कको व्याख्या विश्लेषण, सामग्रीहरूको तुलना र मूल्याङ्कलन उल्लिखित तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । प्राथमिक स्रोतका रूपमा 'रातभरि हुरी चल्यो' कथालाई लिइएको छ । द्वितीयक स्रोतका रूपमा सङ्कलन विश्लेषणसँग सम्बन्धित विभिन्न पुस्तक, सैद्धान्तिक लेख रचनाहरू र अप्रकाशित शोधपत्रहरूलाई प्रयोग गरिएको छ ।

शोध निष्कर्ष

प्रस्तुत शोधकार्यको निष्कर्षलाई निम्नप्रकार बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ :

क) यो पाठमा जम्मा १२ वटा भागहरू रहेका छन् । जसमा १८४ वटा वाक्यहरू रहेका छन् ।

ख) सम्बद्धकको अध्ययन गर्दा यस पाठमा सर्वनाम, संयोजक र स्थानिक सम्बद्धकको बाहुल्यता रहेको देखिन्छ ।

ग) सम्बद्धक प्रयोगको उचित तथा उपयुक्त तबरले प्रयोग गरी पाठलाई अन्वितिपूर्ण बनाइएको छ ।

घ) 'रातभरि हुरी चल्यो' कथा सङ्कथनका दृष्टिले उपयुक्त देखिन्छ ।

विषय सूची

विषय **पृष्ठ सङ्ख्या**

अध्याय एक
शोध परिचय

१.१ पृष्ठभूमि १

१.२ समस्या कथन २

१.३ अध्ययनका उद्देश्यहरू २

१.४ अध्ययनको औचित्य र महŒव २

१.५ अध्ययनको सीमाङ्कन ३

१.६ पारिभाषिक पद/पदावली ३

१.७ शोधपत्रको रूपरेखा ४

अध्याय दुई
पूर्वकार्यको समीक्षा

२.१ पूर्वकार्यको समीक्षा तथा सैद्धान्तिक धारणात्मक संरचना ५

२.१.१ पुस्तक समीक्षा ५

२.१.२ शोध समीक्षा ७

२.२ पूर्वकार्यको उपयोगिता १३

२.३ सैद्धान्तिक अवधारणा र संरचना १४

२.३.१ सङ्कथनको परिचय १४

२.३.२ सङ्कथनका युक्तिहरू १५

२.३.२.१ सम्बद्धक १५

अध्याय तीन
अध्ययनको विधि र प्रक्रिया

३.१ अध्ययनको संरचना २०

३.२ जनसङ्ख्या र नमुना २०

३.३ तथ्याङ्कका सङ्कलनका स्रोतहरू २०

३.३.१ प्राथमिक स्रोत २०

३.३.२ द्वितीयक स्रोत २१

३.४ तथ्याङ्क सङ्कलन प्रक्रिया २१

३.५ तथ्याङ्कको परीक्षण २१

अध्याय चार

व्याख्या तथा विश्लेषण

४.१ परिचय २२

४.२ 'रातभरि हुरी चल्यो कथा'का वाक्यहरूमा बीचमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण २२

४.२.१ निर्दिष्ट कथाको पहिलो भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकहरूको पहिचान र विश्लेषण २२

४.२.२ निर्दिष्ट कथाको दोस्रो भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण २५

४.२.३ निर्दिष्ट कथाको तेस्रो भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण २७

४.२.४ निर्दिष्टि कथाको चौंथो भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण २९

४.२.५ निर्दिष्ट कथाको पाचौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण ३१

४.२.६ निर्दिष्ट कथाको छैटौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण ३४

४.२.७ निर्दिष्ट कथाको सातौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण ३६

४.२.८ निर्दिष्ट कथाको आठौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण ४०

४.२.९ निर्दिष्ट कथाको नवौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण ४२

४.२.१० निर्दिष्ट कथाको दसौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण ४५

४.२.११ निर्दिष्ट कथाको एघारौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण ४८

४.२.१२ निर्दिष्ट कथाको बाह्रौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण ५२

४.३ निष्कर्ष ५५

अध्याय पाँच
सारांश, निष्कर्ष र उपयोगिता

५.१ सारांश ५६

५.२ निष्कर्ष ५६

५.३ उपयोगिता र कार्यान्वयन ५६

५.३.१ शोधको उपयोगिता ५६

५.३.२ शोधको कार्यान्वयन ५७

५.४ भावी अनुसन्धानका लागि सम्भावित शोध शीर्षकका क्षेत्रहरू ५७

सन्दर्भसूची

परिशिष्ट एक

तालिका सूची

तालिका नं.	पृष्ठ सङ्ख्या
१. निर्दिष्ट कथाको पहिलो भागमा प्रयुक्त शब्दहरूको पहिचान र विश्लेषण	२३
२. निर्दिष्ट कथाको दोस्रो भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण	२६
३. निर्दिष्ट कथाको तेस्रो भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण	२८
४. निर्दिष्ट कथाको चौथो भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण	३०
५. निर्दिष्ट कथाको पाचौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण	३२
६. निर्दिष्ट कथाको छैटौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण	३४
७. निर्दिष्ट कथाको सातौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण	३७
८. निर्दिष्ट कथाको आठौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण	४१
९. निर्दिष्ट कथाको नवौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण	४३
१०. निर्दिष्ट कथाको दसौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण	४६
११. निर्दिष्ट कथाको एघारौं अनुच्छेदमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण	४९
१२. निर्दिष्ट कथाको बाह्रौं भागमा प्रयुक्त सम्बद्धकको पहिचान र विश्लेषण	५३